Gemeente Amsterdam

15 april 2025

Brettenplan 2030

Voortgang en actualisatie

Foto Edwin van Eis

Inhoudsopgave

1 INLEIDING **4**

1.1 Ambitie en doelen **4**

1.2 Plan **5**

1.3 Voortgang en actualisatie **5**

2 VERSTERKEN VAN DE NATUUR **6**

2.1 Fase I: 2022 - 2026 **7**
Bomen en heesters 7
Vleermuiskasten 7
Bloemen langs Brettenpad 7
Bestrijding Japanse Duizendknoop 8
Paddenpoelen 8
Meer ruimte voor water 9
Fytoremediatie (groene sanering) 10

2.2 Fase II: 2026 - 2030 **11**
Beheerplan 11
Versterken bos in de Lange Bretten 11
Versterking Abelen 12
Ecologische verbinding 13
Bestrijding Japanse Duizendknoop 13
Toekomstig bezoek en samenwerking 13

3 NATUURBELEVING BEVORDEREN **14**

3.1 Fase I: 2022 - 2026 **15**
Zichtlijnen watergangen en dijkjes 15
Zitplekken en picknicktafels 16
Vernieuwing speeltuinen 16
Informatieborden 17
Brettenbox 17
Activiteiten gericht op natuurbeleving 18
Luisterverhaal 'Het best bewaarde geheim van Amsterdam' 19
Kunstroute Sloterdijk – Spaarnwoude Park 20
Communicatie over De Bretten 20
Onderzoek inwoners Geuzeveld-Slotermeer en Sloterdijk 21

3.2 Fase II: 2026-2030 **22**

Positionering van De Bretten 22
Natuureducatie en/of beleving voor kinderen 22
Natuur Audiotour 23
Toegankelijkheid Volkstuinparken 23
Laatste Huis 24
Informatiecentrum en kleinschalige horeca 25
Activiteiten en events gericht natuurbeleving 25
Waterrecreatie 25
Afscheid logo 26

4 BETERE VINDBAARHEID EN AANSLUITINGEN IN- EN NAAR HET GEBIED 27

4.1 Fase I: 2022 - 2026 28
Entreeborden 28
Brettenletters 28
Struinpaden, vlonderverbindingen en trekpondjes 29
Fietsoversteek Seineweg 30

4.2 Fase II: 2026 - 2030 31
Borden 31
Fietsverbinding Australiëhavenweg 32
Vernieuwing Brettenpad 32
Herinrichting parkeerterrein Australiëhavenweg 33
Bloemenlinten 34
Uitkijkpunt op de Verlegde Rijnlandse Hoogwaterkering 34
Aansluiting omgeving Seineweg 35
Brug GO Bretten 35
Beter benutten parkeerplekken 36

5 BIJLAGE: KAART PROJECTEN BRETTEN 37

1 Inleiding

De Bretten is een ruig natuurgebied in Sloterdijk West, tussen Sportpark Spieringhorn en Halfweg. Het is de laatste stadswildernis die Amsterdam kent, met hoge natuurwaarden. Het is naast het Amsterdamse Bos het enige natuurgebied van de stad dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland. Er zijn twee speeltuinen en twee volkstuinparken. In De Bretten komen veel bijzondere dieren en planten voor. Zo bevinden zich in het gebied beschermde diersoorten, zoals de boommarter en de blauwborst. De opgave om De Bretten toekomstbestendig te maken, is in 2019 in de gebiedsvisie Sloterdijk West vastgesteld door het college. Doordat er meer woningen bijkomen in het Sloterdijkengebied en de Haven-Stad zal de behoefte onder deze nieuwe bewoners leiden tot recreatiedruk in De Bretten. Daarnaast groeit in Nieuw-West de behoefte onder Amsterdammers om in groengebieden te ontspannen, recreëren en bewegen. Dit vergroot de mentale en fysieke weerbaarheid van inwoners. De Bretten leent zich hier perfect voor als groengebied.

1.1 Ambitie en doelen

De ambitie is daarom dat De Bretten in 2030 een toekomstbestendig en kwalitatief natuurgebied is. Het behoudt de natuurkwaliteiten die het nu heeft – ruig en soortendivers – in een verdichtende omgeving. Het gebied blijft in balans met een toenemend aantal bezoekers, die respectvol met de natuur omgaan. Om deze ambitie waar te maken worden projecten uitgevoerd die bijdragen aan de volgende doelen:

1. **Het versterken van de natuur**: Een natuurwaardenonderzoek (april 2021) heeft uitgewezen dat De Bretten een uniek natuurgebied is in Groot Amsterdam met een hoge mate van biodiversiteit, waaronder ook bedreigde dieren en planten soorten.
   Het beschermen en versterken van de natuur is daarom van groot belang.
2. **Natuurbeleving bevorderen:** Om de natuur een hoofdrol te laten spelen in de toekomstbestendigheid van De Bretten speelt het beleven van de natuur een cruciale rol in de recreatie. Bezoekers moeten de gelegenheid krijgen om te genieten van de flora en fauna van De Bretten, waarbij de rust en ongereptheid zoveel mogelijk behouden blijven. Het is daarom belangrijk dat er doelgroepen komen die in hun behoefte aansluiten op wat er in De Bretten mogelijk is. In De Bretten zijn een aantal plekken waar mensen van de natuur kunnen genieten. In andere delen van het gebied mogen bezoekers niet of beperkt komen, zodat de natuur daar beschermd en versterkt kan worden.
3. **Betere vindbaarheid en aansluitingen in- en naar het gebied:** De Bretten ligt tussen grote wegen en het spoor en Australiëhavenweg doorkruisen het gebied, waardoor het gebied afgelegen en moeilijk bereikbaar aanvoelt. Veel mensen kennen het vooral als doorgangsroute van en naar huis of werk. Door de verwijzingen bij de wegen te

verbeteren en de routes beter op elkaar aan te sluiten, maken we het gebied makkelijker bereikbaar.

1.2 Plan

In 2018 is het LaBGreen opgericht om plannen te ontwikkelen voor een toekomstbestendige Bretten. Ruim 80 bewoners, ondernemers en bezoekers van De Bretten namen deel hieraan om samen met de gemeente in participatie tot ideeën te komen. In 2020 zijn deze ideeën samengevat in het "LabGreen De Bretten Ontwikkelboek". De ideeën voortgekomen uit dit traject zijn getoetst aan drie kernwaarden: duurzaamheid, innovatie en respect voor de natuur. 20 ideeën zijn als kansrijk geselecteerd en doorontwikkeld naar 10 projecten. In 2022 zijn deze projecten vastgelegd om uit te gaan voeren in het "Brettenplan 2030". De projecten zijn opgedeeld in twee fases:

- Fase I: 2022 – 2026
- Fase II: 2026 - 2030

1.3 Voortgang en actualisatie

Nu het einde van Fase I nadert is het tijd om de balans op te maken en de stand van zaken te delen van de uitvoering van de projecten uit Fase I. Daarnaast is het ook tijd om de plannen voor Fase II te actualiseren.

Op basis van nieuwe inzichten zijn er extra ideeën toegevoegd en is uitgelegd waarom sommige eerdere plannen niet kunnen worden uitgevoerd. Voor de projecten in Fase II wordt op dit moment gezocht naar financiering. De voortgang en de nieuwste stand van zaken worden per project toegelicht aan de hand van drie doelen: het versterken van de natuur, het stimuleren van natuurbeleving en het verbeteren van de bereikbaarheid en zichtbaarheid van het gebied. De projecten hebben elk een andere planning. Zodra er meer bekend is over de uitvoering, wordt hierover gecommuniceerd.

2 Versterken van de natuur

De Bretten maakt onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland, waar het versterken van natuur en biodiversiteit centraal staat. Daarnaast is De Bretten onderdeel van de Hoofdgroenstructuur in Amsterdam en heeft het gebied binnen de stad ook een beschermde status. Een natuurwaardenonderzoek (april 2021) in De Bretten heeft uitgewezen dat De Bretten rijk is aan variëteit. Een conclusie uit het rapport luidt dat het gebied uniek is in Groot-Amsterdam: *"Een dergelijk aaneengesloten natuurgebied met zo'n grote oppervlakte aan rietveld, moerasbos en bijbehorende flora (waaronder duizenden orchideeën) en fauna (waaronder waterspitsmuis, boommarter en vele tientallen paren Cetti's zangers, blauwborsten en nachtegalen) is uniek in Groot-Amsterdam en wordt in kwantiteit nergens geëvenaard."* De projecten die worden uitgevoerd om de natuur te versterken dragen bij aan:

- Meer biodiversteit
- Meer flora en fauna.
- Respect en waardering voor de natuur door bezoekers en de omgeving

Beschermde diersoorten in De Bretten: Boommarter (links) en Slobeend (rechts, foto Wikimedia-Walter Siegmund)

2.1 Fase I: 2022 - 2026

Bomen en heesters

Bij de twee speeltuinen zijn 75 heesters gepland en bomen (o.a. appel- en lijsterbesbomen) aangeplant. Ook bij locatie Braam zijn extra bessenstruiken, kersen- en appelbomen en heesters gepland. Bij Braam (zie locatie 1 op bijgaande kaart) is een groep appelbomen geplaatst en zijn bramenstruiken weggehaald. Bramenstruiken groeien hard en overwoekeren andere planten. Door ze weg te halen krijgen andere soorten kans die een grotere bijdrage leveren aan de biodiversteit. De bloemen in het voorjaar en appels in de zomer trekken insecten aan. De heesters die zijn gepland zijn ecologisch rijke planten. Zo heeft de kardinaalsmuts en de kornoelje bessen voor de vogels. De hazelaar biedt nootjes voor de eekhoorns en egels.

Vleermuiskasten

Vleermuizen zijn een essentiële schakel in het ecosysteem. Deze nachtelijke zoogdieren helpen bij het beheersen van insectenpopulaties en dragen bij aan de bestuiving van diverse plantensoorten. Ook eten vleermuizen motten, waaronder ook de eikenprocessiemot. Ze helpen daarom bij de bestrijding van de eikenprocessierups. In het LabGreen was het idee ontstaan om een vleermuishotel te realiseren. Er zou dan één plek komen waar de vleermuizen rustig kunnen verblijven en tegelijkertijd zou dit hotel als blikvanger dienen voor bezoekers. Echter, het bleek, bij de nadere uitwerking van dit idee, dat het onzeker is of vleermuizen wel gebruik maken van zo een hotel en het is vrij kostbaar om het te realiseren. Daarom is ervoor gekozen om gangbare vleermuiskasten te plaatsen, waarvan bekend is dat vleermuizen er gebruik van maken. Er zijn 25 vleermuiskasten geplaatst in het gebied. De kasten zijn prettige en rustige locaties voor vleermuizen. Ze bieden bescherming tegen eventuele roofdieren.

Bloemen langs Brettenpad

Langs het Brettenpad wordt bloemrijk grasland gerealiseerd door bloemen in te zaaien en ecologisch maaibeheer. Doel is om in 2025 de bloemen in te zaaien. Het bloemrijk grasland heeft ongeveer 3 jaar nodig om tot wasdom te komen. De bloemen trekken insecten aan. Dit draagt bij aan de biodiversiteit van het gebied. Ook versterken de bloemen de belevingswaarde van het gebied. Ze accentueren het naastgelegen Brettenpad. Het maakt het aantrekkelijker en aangenamer om over het pad te fietsen.

Bloemen en bijen in De Bretten (foto's Arie Koster)

Bestrijding Japanse Duizendknoop

In De Bretten is de Japanse Duizendknoop op meerdere plekken aanwezig. De Japanse Duizendknoop is een ongewenste, exotische plant in onze natuur die andere planten die hier wel van nature thuishoren overwoekert en verstikt. Door de plant weg te halen krijgen andere planten die de ecologie versterken meer ruimte. Als pilot wordt sinds 2023 in De Bretten onderzocht of de plant bestreden kan worden met varkens (zie varkens op bijaande kaart). Varkens wroeten in de bodem en eten de wortels op. In 2025 worden ook op 2 andere locaties varkens ingezet ter bestrijding van de Japanse Duizendknoop. Verder wordt gekeken naar andere methodes om de Japanse Duizendknoop te bestrijden. De plant groeit ook op een smalle strook bij het water en er zijn kleine stukjes in het gebied met Japanse Duizendknoop. Op die plekken kunnen varkens niet worden ingezet. Daarvoor kijken we naar andere methodes om de plant te bestrijden.

Japanse Duizendknoop en varkens in De Bretten

Paddenpoelen

Voor de amfibieën in het gebied worden twee paddenpoelen aangelegd (zie locatie 4 op bijgaande kaart). De pad is een gidssoort, wat wil zeggen dat als deze soort goed gedijt in een gebied, andere soorten het ook goed doen. Daarmee is het een graadmeter voor biodiversiteit. Ook voor de natuurbeleving van bezoekers zijn de paddenpoelen leuk om te bekijken. Ze bieden ook

mogelijkheden voor educatie. De poelen zijn bedoeld voor meerdere soorten amfibieën en trekken ook slakken, libellen en andere waterinsecten aan. Soms komen er zelfs soorten op af die minder vaak voorkomen, zoals de rode libel.

Meerkikker

Meer ruimte voor water

Vanwege de klimaatverandering is het belangrijk om meer ruimte voor water te creëren in De Bretten. Dit draagt bij aan:

- Het voorkomen van verdroging en vernatting in het gebied
- Het bevorderen van de doorstroming
- Het verhogen van de biodiversiteit
- Het bieden van verkoeling in de omgeving (gemiddeld 2 á 3 graden lager dan de stedelijke omgeving)
- Interessantere natuurbeleving door doorzichten
- Garantie van CO_2 opslag in het veen (wereldwijd zijn, na bossen, veengebieden de grootste opslag van CO_2). Als het veen verdroogt komt het CO_2 vrij

Op twee plekken in De Bretten wordt daarom meer ruimte voor water gerealiseerd in 2025 (zie locatie 3 op bijgaande kaart). Op één van deze locaties doen we dat in combinatie met een vlonderpad.

Water in De Bretten (foto Edwin van Eis)

Fytoremediatie (groene sanering)

Eén van de ideeën uit de participatie van het LabGreen was om een voedselbos in De Bretten te creëren. Uit bodemonderzoek op locatie bleek dat de grond daar nu niet geschikt voor is vanwege verontreiniging in de bodem. Het ontgraven of saneren van de bodem is kostbaar en kan schade aan de natuur veroorzaken. Daarom onderzoekt de gemeente of met gebruik van levende planten de bodem gereinigd kan worden (zie locatie 11 op bijgaande kaart). Deze methode brengt geen schade aan de natuur en is goedkoper dan saneren. Dit wordt ook wel fytoremediatie of groene sanering genoemd. Op de Ceuvel, een broedplaats in Amsterdam Noord, wordt de methode toegepast. Ook onderzoeken we of er voedselproducerende planten zijn die de verontreinig niet opnemen. Het onderzoek is in maart 2025 gestart en duurt een paar maanden. Op basis van de resultaten zal besloten worden of en hoe we ermee verder gaan en wordt mogelijk een beplantingsplan opgesteld.

2.2 Fase II: 2026 - 2030

Beheerplan

De Bretten is eigendom van de gemeente Amsterdam. Landschap Noord-Holland (LNH) beheert het gebied in opdracht van de gemeente. Hollandse landgeiten, Schotse Hooglanders en paarden beheren door hun begrazing een deel van het gebied. De onderhoudswerkzaamheden die de boswachter uitvoert zijn volgenshet beheerplan van het ontwerp uit 2009. In het beheerplan staat omschreven welke werkzaamheden gedaan moeten worden om het gebied te onderhouden. Ideeën voor het gebied en projecten die worden uitgevoerd worden met LNH afgestemd. Inmiddels is het 2025 en is een geactualiseerd beheerplan nodig om de natuur te versterken. Het natuurwaardenonderzoek (april 2021) vormt een basis om het beheerplan een update te geven. Daarnaast zal door klimaatverandering meer regen in korte tijd in het gebied vallen. Ook krijgen we te maken met hogere temperaturen en periodes van droogte. Dit veroorzaakt wateroverlast, verdorring, uitdroging en inklinking van de bodem. Een geactualiseerd beheerplan is nodig voor het in stand houden en versterken van de natuur.

Geiten, paarden en Schotse Hooglanders in De Bretten

Versterken bos in de Lange Bretten

In de Lange Bretten ligt een wilgenbos (zie locatie 9 op bijgaande kaart). Dit bos is langzaam aan het afsterven. Er staan veel oudere wilgen die vatbaar zijn voor ziektes, zoals de watermerkziekte. Door het planten van meer verschillende soorten bomen versterken we de levensduur van het bos. De eerste nieuwe soorten bomen worden in 2025 en 2026 geplant. Ook voegen we inheemse heesters toe, zodat er zich een bos ontwikkelt met een natuurlijke vegetatie. Het planten zal in 2025 plaatsvinden. Dit bos zal voor bezoekers ook extra belevingswaarde creëren, omdat er ook een struinpad doorheen wordt aangelegd.

Versterking Abelen

Het Abelenpad is een cultuurhistorisch en beeldbepalend pad in De Bretten. Kenmerkend voor deze boomsoort zijn de patronen van ogen in de bast. Ruim een derde van de bomen is in goede staat, maar met de rest van de bomen gaat het minder goed. In koude en nattere periodes staan deze bomen in een nat gebied. Het water verstikt de wortels. Zo sterven ze langzaam af. In de zomer hebben deze bomen vaak juist een tekort aan water. Er wordt een plan gemaakt om tot een juiste oplossing te komen. Hierbij wordt gedacht aan nieuwe aanplant van abelen op de plekken waar ze goed kunnen groeien en een moeras te creëren op de plekken met veel wateroverlast, zodat het water daar beter wordt vastgehouden. Mogelijk worden de abelen uit het natte gebied verplaatst naar het drogere gebied.

Abelenpad in De Bretten

Ecologische verbinding

Er liggen kansen om de fietsverbinding van de Australiëhavenweg te verbeteren en de bestaande fietsoversteek over de weg veiliger te maken. Als dit project uitgevoerd wordt dan kan hier ook een ecologische verbinding gemaakt worden. Dat is in dit geval een tunnel onder het fietspad door, zodat de dieren veiliger kunnen oversteken van westelijke- naar het oostelijke gedeelte van De Bretten en andersom.

Bestrijding Japanse Duizendknoop

Ook in fase II zal de bestrijding van de Japanse Duizendknoop moeten worden voortgezet. De komende jaren worden de varkens hiervoor ingezet. Ook wordt gekeken naar andere methodes, zodat de plant bestreden kan worden op plekken waar de varkens niet kunnen komen.

Toekomstig bezoek en samenwerking

Voor het behoud van de natuur is het van belang dat bezoekers de natuur respecteren en er meer waardering ontstaat voor De Bretten als natuurgebied. Met welke middelen kunnen we dan De Bretten toekomstbestendig maken en de natuur versterken? In 2030 loopt de uitvoering van de fysieke projecten ten einde en komen naar verwachting meer bezoekers in het gebied. Hieronder zijn een aantal opties beschreven die we verder gaan verkennen.

De komende jaren verwachten we meer bezoekers in De Bretten. De kwetsbare natuur in De Bretten vraagt om bezoekers die daarmee rekening houden. Hoewel het niet eenvoudig is gedrag van mensen te beïnvloeden, bestaan er mogelijkheden om gedrag te sturen in communicatie en structurele ingrepen in de inrichting. Het Amsterdamse Bos heeft hier al wat ervaring in opgedaan. Een gedragsaanpak helpt om inzichtelijk te maken welke opties er zijn het gedrag van (het toenemend aantal) bezoekers in De Bretten te beïnvloeden. Daarnaast is het verstandig om door bezoekersonderzoek het tempo van de groei van het aantal bezoekers en hun gedrag te monitoren. Door inzichten gebaseerd op onderzoek kunnen we inspelen op ontwikkelingen.

In Amsterdam zijn tal van vrijwilligersorganisaties actief om de stadsnatuur te beschermen en onderhouden. In De Bretten zijn al vrijwilligers actief in samenwerking met de beheerorganisatie Landschap Noord-Holland en vrijwilligers van de volkstuinparken. Het kan waardevol zijn voor De Bretten om te verkennen of er nog andere vrijwilligersorganisaties zijn die het gebied kunnen verrijken met hun activiteiten. Dit vraagt ook slagkracht van de gemeente om deze organisaties te binden aan het gebied. We willen onderzoeken welke kansen hier liggen.

Wandeling in De Bretten (foto Evan Karageorgos)

3 Natuurbeleving bevorderen

Volgens de deelnemers van het LabGreen staat De Bretten bekend om zijn ongerepte natuur, weidse vergezichten en rust. Om de natuur een hoofdrol te laten spelen in de toekomstbestendigheid van De Bretten heeft de natuur een cruciale rol in recreatie, educatie en beleven door behouden. De voorzieningen in het gebied die er zijn, zoals de speeltuinen en paden zijn of waren verouderd. Het is daarom van belang dat er kwalitatieve voorzieningen komen in het gebied om de natuur te kunnen beleven. Tegelijkertijd blijft het een vrij onbekend gebied. Mensen kennen het gebied vooral als route op weg naar huis of werk. Door activiteiten te organiseren vergroten we de bekendheid van het gebied. Daarnaast kan door de inzet van communicatie ook gewerkt worden aan de bekendheid. De projecten die worden uitgevoerd om natuurbeleving te bevorderen dragen bij aan:

- Kwalitatieve functies en inrichting van het gebied
- Gericht aanbod in activiteiten om de natuurbeleving te bevorderen
- Meer bekendheid van de recreatiemogelijkheden.

Belangrijkste randvoorwaarde voor het bevorderen van de natuurbeleving is het behoud en het versterken van de natuur. Dit betekent dat we passende activiteiten organiseren en bekendheid

ontwikkelen onder gerichte doelgroepen (zie ook paragraaf van dit plan "toekomstig bezoek en samenwerking").

Opening fototentoonstelling 'Gezichten van De Bretten' op Plein 40-45' in 2021

3.1 Fase I: 2022 - 2026

Zichtlijnen watergangen en dijkjes

In De Bretten wordt in het voorjaar van 2025 bijna 5.000 vierkante meter aan rietoever weggehaald om bestaande en nieuwe zichtlijnen te creëren over de watergangen en vanaf de dijkjes het gebied in. Hierdoor kunnen voorbijgangers beter vanaf de randen De Bretten in kijken vanaf de voet- en fietspaden. Ook ontstaan er verassende doorkijkjes die het gebied interessanter maken voor bezoekers. Dit wordt op verschillende plekken in De Bretten gedaan (zie 'meer zicht op watergangen' op bijgaande kaart). De restanten riet worden grotendeels op hopen in het gebied achtergelaten en voor een klein deel wordt het ingezet als strooisel voor de varkens en geiten van De Bretten in de winter.

Riet in De Bretten

Zitplekken en picknicktafels

In 2023 zijn er 15 extra zitplekken met prullenbakken gerealiseerd langs het Brettenpad, waarvan 8 banken en 7 picknicktafels. Van de 15 zitplekken zijn er 4 hergebruikte natuurstenen plateaus geplaatst die elders in Amsterdam niet meer nodig waren. De plekken zijn verspreid over het gebied en op locaties geplaatst met een prettig uitzicht. Dit biedt bezoekers de gelegenheid om langer in De Bretten te verblijven, te rusten en te genieten van het gebied.

Vernieuwing speeltuinen

De twee speeltuinen in De Bretten zijn vernieuwd. In de speeltuin bij de Australiëhavenweg kunnen kinderen klimmen en klauteren op een klim- en klauterpad. Verder zijn er schommels geplaatst en is er een speelweide, waar kinderen hun gang kunnen gaan. Een glijbaan en een rioolbuis zijn hergebruikt en ook in de speeltuin geplaatst. Kinderen kunnen door de buis heen kruipen of eroverheen klauteren als onderdeel van een parcours. Bijna alle speeltoestellen zijn van verantwoord hout gemaakt (FSC-keurmerk). Aan de westkant van De Bretten in de buurt van Volkstuinpark De Groote Braak is de speeltuin ook opgeknapt. Hier zijn speeltoestellen geplaatst voor kinderen met een lichamelijke beperking, zoals een wip en een schommel. Voor de jongere kinderen is een glijbaan geplaatst. Boven op de heuvel zijn uitdagendere speeltoestellen geplaatst, zoals klimtoestellen en een hoge glimbaan. Eén van de twee glijbanen en twee stenen zitplekken boven op de heuvel zijn hergebruikt.

Vernieuwd klim- en klauterpad speeltuin Australiëhavenweg (foto's Edwin van Eis)

Informatieborden

Een van de plannen in het LabGreen was het plaatsen van informatieborden. Dit realiseren we in mei/juni 2025. Doel van de 16 informatieborden is het landschap meer te laten leven. De borden vertellen over de bijzondere natuur:

- de betekenis van De Bretten voor stedelijke verkoeling door hittestress
- de vorming van het landschap door belangrijke momenten in de geschiedenis, zoals een dijkdoorbraak, trekvaarten, de eerste spoorlijn van Nederland en de aanleg van de metrolijn
- informatie over de twee volkstuinparken en de kunstwerken.

De teksten zijn opgesteld in toegankelijke taal, gebruikmakend van het Communicatiekompas van de gemeente. Een plattegrond op elk bord geeft de lezer meer besef en een extra beleving van de locatie waar hij staat.

Brettenbox

De Brettenbox was in de buurt van De Bretten geplaatst voor Brettenteamleden van de gemeente om laagdrempelig in gesprek te kunnen gaan met bezoekers van De Bretten en te luisteren naar

hun ideeën en wensen. Dit was in de LabGreen fase, waarin uitgebreid geparticipeerd werd. Nu die fase is afgerond heeft Tuinpark de Groote Baak de Brettenbox overgenomen van de gemeente. Ze hebben hier een ontmoetingsplek en toilet van gemaakt. Het toilet is openbaar voor bezoekers van De Bretten in het zomerseizoen.

Vernieuwde Brettenbox op De Groote Braak met zitplekken, boekenkast en openbaar toilet (foto's van tuinders van tuinpark De Groote Braak)

Activiteiten gericht op natuurbeleving

Om de bekendheid van De Bretten te vergroten en de natuurbeleving van De Bretten te bevorderen onder verschillende doelgroepen zijn er in de periode 2019 t/m 2024 veel activiteiten georganiseerd. Een greep hieruit:

- Mindfulness- en natuurwandelingen (o.a. twee keer tijdens 24 uur Nieuw West)
- Yoga
- Fotografeer-safari
- Lanceringsactiviteit luisterverhaal 'Het best bewaarde geheim van Amsterdam', voor kinderen en volwassenen
- Lancering kunstroute Sloterdijk-Spaarnwoude Park in samenwerking met Recreatie Spaarnwoude
- Sportactiviteiten voor kinderen, zoals pijl en boogschieten en een estafette
- Vrijwilligersactiviteiten voor beheer en onderhoud onder leiding van Landschap Noord-Holland (de beheerder van het gebied)
- Winteractiviteit met eerst een buitenactiviteit om aansluitend warm binnen te eten en te genieten van muziek en kerstverlichting
- Rondleiding voor ondernemers uit de omgeving (ondernemersvereniging Westpoort)
- Opening speeltuinen
- Activiteit voor BSO Natuurfontein
- In 2025 wordt een community run georganiseerd voor inwoners van Sloterdijk en een Avondvierdaagse Daagse voor basisschoolleerlingen uit de omgeving.

De activiteiten werden door de deelnemers gewaardeerd. Mensen vonden ze interessant en avontuurlijk. De activiteiten buiten bieden mensen om op een laagdrempelige manier met anderen in contact te komen, waardoor het ook verbindend werkt. Ook lukte het om doelgroepen te bereiken die normaal gesproken niet in De Bretten komen. Als ze eenmaal een keer in De Bretten geweest zijn, geven ze aan ook vaker te willen gaan. De activiteiten hielpen ook in het versterken van een netwerk. Zo worden de deelnemers die dat wilden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in De Bretten via een nieuwsbrief. Gaandeweg lukte het steeds beter om doelgroepen aan te spreken met diverse culturele achtergronden. Deur tot deur flyers hielpen bijvoorbeeld om bij de inwoners van Geuzeveld Slotermeer de opening van de speeltuinen onder de aandacht te brengen. Zo kwamen er bijvoorbeeld moeders met jonge kinderen op de activiteit af.

Activiteiten in De Bretten: Fotografie Workshop (foto Lena Roohimanesh), Kinderactiviteit Bloemzaden maken, Wandeling tijdens 24 uur Nieuw-West

Luisterverhaal ´Het best bewaarde geheim van Amsterdam´

Voor kinderen en volwassenen is een luisterverhaal ontwikkeld in samenwerking met de Nationale Opera, TurnClub, Studio de Maan en IVN. Luisteraars worden meegenomen in de avonturen van de jonge Dries en de ongelooflijke dingen in de natuur die hij en zijn opa tegenkomen in De Bretten. Het initiatief is genomen om te stimuleren dat kinderen, en in het bijzonder uit de nabije omgeving van De Bretten, zich bewust(er) worden van de waarde van de natuur. Het verhaal kan je beluisteren op *Spotify*, *Vimeo* en *Soundcloud*. Een aantal reacties:

> *"Ik vind het verhaal zooooo grappig. Ik krijg helemaal zin om vaker de natuur in te gaan."* – Nils, 6 jaar
>
> *"Leuk dat de dieren gaan praten en dat het riet gaat buigen. Een mysterieus verhaal."*- Abdul, 9 jaar
>
> *"Ik heb met mijn dochter het verhaal geluisterd tijdens een wandeling. Maar ik weet nu dat ik vaker De Bretten in wil gaan, want mijn conditie kan een stuk beter."*- moeder van Soraya

Lancering van het Luisterverhaal

Kunstroute Sloterdijk – Spaarnwoude Park

In samenwerking met het Recreatieschap Spaarnwoude is een audiotour ontwikkelt die luisteraars brengt langs kunstwerken in Spaarnwoude Park, de Brettenzone, de Tuinen van West en Amsterdam Nieuw-West. Tijdens de fietstocht ontdekken luisteraars de kunstwerken in het landschap en worden verhalen eromheen verteld. Ook wordt er verteld over de stalen landschapskunstwerken van Herbert Nouwens in De Bretten. Ook hiervan is een flyer gemaakt en de route is gratis te downloaden via izi.travel app.

Kunstwerk Herbert Nouwens in De Bretten (foto Edwin van Eis)

Communicatie over De Bretten

De afgelopen jaren is er via de gemeentelijke kanalen regelmatig aandacht besteed aan actualiteiten en events in De Bretten om bekendheid te genereren en bewoners te stimuleren het gebied te bezoeken. Zo zijn er artikelen gepubliceerd in de Amsterdam Krant, op de website van de gemeente en zijn berichten gedeeld via sociale media. Ook zijn andere middelen ingezet, zoals folders, flyers en een z-card. AT5 Informeert besteedde een uitzending aan De Bretten. Andere media besteedden ook aandacht aan De Bretten. In de zomer 2024 werden berichten gepubliceerd door onder andere NOS, de Telegraaf, Westerpost, Natuurvereniging KNNV en AT5 over de varkens die de Japanse Duizendknoop opeten. Daarnaast besteden ook organisaties die wandelingen en fietstochten in de natuur promoten aandacht aan het gebied, zoals de NS,

Fietsnetwerk.nl en Alltrails. Tijdens 24 uur Nieuw-West op 12 oktober werden natuurwandelingen georganiseerd in De Bretten. Dit evenement krijgt veel aandacht gezien de vele activiteiten in het stadsdeel en De Bretten kon daarop meeliften, met de eerste activiteit van de 24uurs agenda. In mei verwachten we een item over De Bretten in het KRO-NCRV programma Binnenstebuiten. De doelgroep van dit programma komt overeen met de doelgroep 'natuurliefhebbers' die we graag activeren om naar De Bretten te komen.

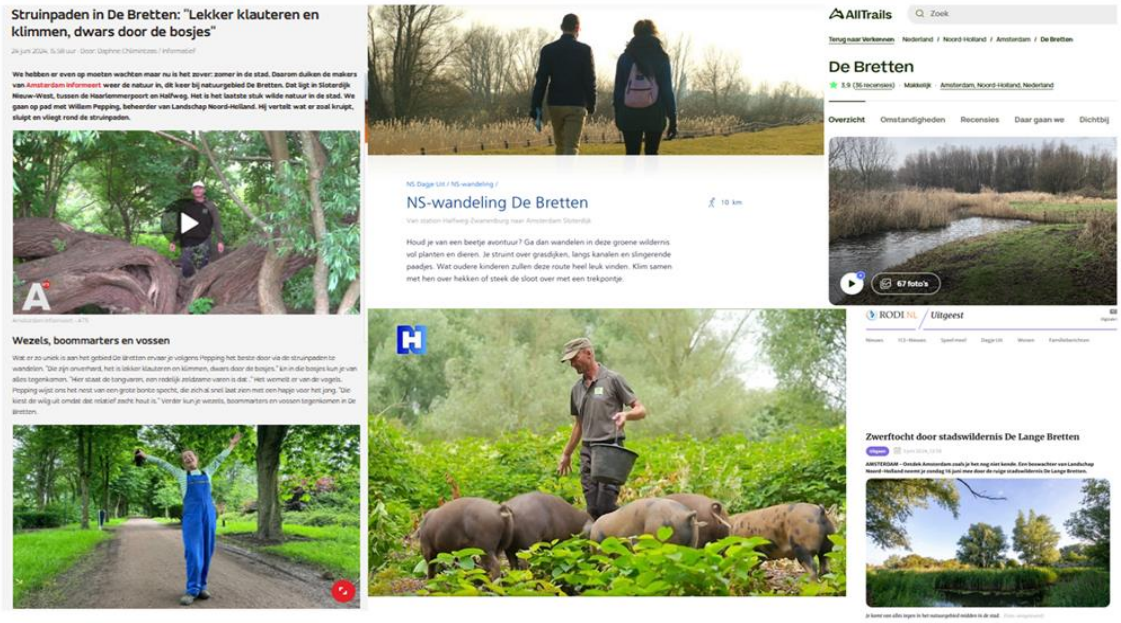

Online berichtgeving over De Bretten

Onderzoek inwoners Geuzeveld-Slotermeer en Sloterdijk

In het kader van een scriptie onderzoek heeft een student in 2024 onderzoek gedaan naar de behoeftes van bewoners in Geuzenveld-Slotermeer en Sloterdijk met betrekking tot De Bretten. Aangezien het groengebied het dichtst bij deze gebieden ligt, is het van belang hun behoeftes goed in beeld te hebben. Een aantal bevindingen:

- **Fysieke en visuele isolatie:** Meerdere respondenten uit Geuzenveld-Slotermeer geven aan dat de Haarlemmerweg een fysieke barriere vormt. Ook het gebrek aan duidelijke entrees geven het gevoel dat je het gebied niet ingaat. Bewoners van Sloterdijk zijn relatief bekender met De Bretten. Zij gaan er bijvoorbeeld naartoe om te hardlopen.
- **Toegankelijkheid:** Bewoners hebben een desorienterend gevoel als ze De Bretten inlopen. Zo is er een gebrek aan goede bewegwijzering en belanden voetgangers vaak op het fietspad. Ook zijn oversteekplekken niet logisch verbonden met entrees.
- **Veiligheid:** De veiligheid in het gebied wordt verschillend ervaren. Bewoners die er vaker komen ervaren minder onveiligheid dan de bewoners die er nauwelijks komen. De

bewoners die er niet vaak komen geven bijvoorbeeld aan dat De Bretten een afgelegen donkere uistraligng heeft.
- **Voorzieningen:** Er is behoefte aan voorzieningen zoals prullenbakken, informatieborden, bankjes, horeca, watertappunten, goede voetpaden en openbaar vervoersverbinding.

De maatregelen die genomen worden in het kader van betere vindbaarheid en aansluitingen in- en naar het gebied voorzien in de behoeftes van bewoners. Zo komen er entreeborden, bewegwijzering en wordt een betere oversteekplek over de Seineweg gerealiseerd. Een aantal van de genoemde voorzieningen is ook geplaatst of er wordt aan gewerkt, zoals de prullenbakken, informatieborden, bankjes en goede voetpaden. In het kader van de positionering is het van belang dat er aandacht is voor het vergroten van de bekendheid van het gebied onder deze doelgroep. Er wordt nog gekeken of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden om beter in de behoeftes te voorzien van deze bewoners.

3.2 Fase II: 2026-2030

Positionering van De Bretten

Het is van belang dat het gebied bekend staat als natuurgebied, waar bezoekers komen die dat waarderen en respecteren. Door duidelijk te laten zien wat het gebied bijzonder maakt – in tekst en beeld – kunnen we mensen aanspreken die passen bij het karakter van De Bretten. Zo bereiken we bezoekers die willen genieten van de natuur én meewerken aan het beschermen ervan. Dit helpt om passende doelgroepen te enthousiasmeren over De Bretten, meer waardering voor het gebied te creëren en bezoekers aan te trekken die het gebied respecteren.

De Bretten is onderdeel van de zogeheten 'Brettenscheg'. Dit is een aaneengesloten groene strook natuur die vanuit Haarlem via Spaarnwoude naar het Westerpark loopt. Deel van deze scheg is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Vanwege de woningen die gebouwd worden in de omgeving van de scheg verwachten we dat nieuwe buurtbewoners er zullen willen recreëren. Elk van de groengebieden in de scheg (Westerpark, Sportpark Spieringhorn, Rhonepark, De Bretten) heeft voor bezoekers zijn eigen kwaliteit. Zo is er in het Westerpark veel cultuur te vinden, in Sportpark Spieringhorn sport en kunnen natuurliefhebbers genieten van de rust in De Bretten. Het helpt om bezoekers te verwijzen naar de locatie die het best is toegesneden op hun recreatiebehoefte en activiteiten in de verschillende gebieden op elkaar af te stemmen.

Natuureducatie en/of beleving voor kinderen

Op dit moment zijn er twee speeltuinen aanwezig waar kinderen kunnen spelen, maar hier maken ze nog geen kennis met de bijzondere natuur van het gebied. Zijn er nog meer kansen om natuurbeleving te bevorderen? We verkennen diverse opties. Denk daarbij aan:

- Natuureducatie,
- Een beleefpad
- Een speelplek met natuurlijke elementen

Samen met bezoekers, bewoners, experts en Landschap Noord-Holland (beheerder) wil de gemeente opties verkennen. Ook moet nog onderzocht worden of er ruimte beschikbaar is in De Bretten hiervoor en financiering.

Natuur Audiotour

In De Bretten zijn er veel bijzondere plekken, maar als je het gebied doorgaat heb je dit vaak niet in de gaten. Je moet weten waarop te letten: verblijfplaatsen van dieren, geluiden van vogels, stukjes historie, etc. De natuur audiotour navigeert luisteraars door het gebied en geeft je tijdens de wandeling uitleg wat er op allerlei plekken waar te nemen is.

Toegankelijkheid Volkstuinparken

Van de volkstuinparken wordt in Amsterdam gevraagd om toegankelijker te worden voor meer Amsterdammers. Amsterdam groeit en wordt steeds dichter bevolkt. Alle inwoners hebben behoefte aan groene ruimte. De ruim 40 volkstuinparken in Amsterdam vormen de groene parels in de stad, vol saamhorigheid. De gemeente wil ze behouden voor de toekomst. Wel moet er meer te doen komen voor meer Amsterdammers. De volkstuinverenigingen hebben samen met de gemeente uitgangspunten opgesteld over hoe deze verdere ontwikkeling eruit komt te zien. In De Bretten liggen twee volkstuinparken. Tuinpark de Bretten ligt aan de oostzijde van het gebied en is toegankelijk via de Seineweg. Tuinpark de Groote Braak ligt westelijker in het gebied dichtbij de plas de Groote Braak.

Tuinpark de Bretten heeft een plan in 2024 opgesteld om de toegankelijkheid te versterken. Hierin worden verschillende maatregelen voorgesteld, van fysieke aanpassingen tot aan activiteiten voor de buurt zoals het grachtenfestival. Samen met het tuinpark onderzoekt de gemeente hoe het tuinpark fysiek ook een toegankelijkere plek kan worden.

Tuinpark de Groote Baak heeft de Brettenbox overgenomen van de gemeente en er een ontmoetingsplek met toilet van gemaakt. Het tuinpark staat er verder voor open om activiteiten te organiseren voor de buurt. Zo hebben ze in 2024 meegewerkt aan 24 uur Nieuw-West.

De twee volkstuinparken van De Bretten (bron: Must stedenbouw)

Laatste Huis

Uit het LaBGreen participatietraject kwam de wens naar voren om een informatiecentrum en kleinschalige horeca te ontwikkelen op de voormalige plek van boerderij Braxhoofden, het zogenoemde Laatste Huis van Amsterdam (zie locatie 15 op bijgaande kaart). De plek is gelegen aan het meer de Groote Braak, op het meest westelijke puntje van De Bretten vlakbij Halfweg. Het idee was, om via een maatschappelijke ondernemer, een plek te creëren waar bezoekers kort kunnen verblijven. Om iets te eten of drinken of voor een activiteit gericht op natuureducatie. In het verleden is in het bestemmingsplan al voorzien om de bestemming wonen van het kavel in de toekomst te wijzigen in kleinschalige recreatie (met een bedrijfswoning), of natuur. De locatie ligt echter aan het uiteinde van Amsterdam en is slecht bereikbaar voor Amsterdammers. Daarom is het maar de vraag of een horecagelegenheid en het informatiecentrum bezoekers zullen trekken. Ook is gedacht aan een vorm van waterrecreatie op de plek, omdat de kavel grenst aan de Groote Braak. Daarbij kan gedacht worden aan zwemmen en stille, schone vormen van varen. Het meer is echter eigendom van bewoners van het aangrenzende wijkje aan dit meer in Halfweg. Bovendien is uit een gesprek met hen gebleken dat er weinig draagvlak was voor dit idee. Het is dus de vraag wat er mogelijk is op de locatie van het Laatste Huis. Verschillende opties worden verkend om te kijken welke functies haalbaar zijn en ook goed passen bij natuurgebied De Bretten.

Informatiecentrum en kleinschalige horeca

Bezoekers uiten de wens voor kleinschalige horeca in het gebied, in combinatie met een toilet. Aangezien het maar zeer de vraag is of het haalbaar is om dit op de locatie van Het Laatste Huis te realiseren vanwege de grote afstand tot de bewoonde wereld in Amsterdam, wordt ook gekeken naar alternatieve locaties. Daarbij is het wel zo er geen nieuwe bebouwing mogelijk is in De Bretten en wordt er gekeken of we samen kunnen werken met organisaties in het gebied om dit voor elkaar te krijgen. De hoeveelheid bebouwing en verharding die mogelijk is in de Bretten is beperkt vanuit de Hoofdgroenstructuur. Nieuwe bebouwing kan in principe alleen in plaats van, dus na het verwijderen van andere bebouwing of verharding. Ook zouden nieuwe functies gerealiseerd worden binnen bestaande bebouwing. De locatie van Het Laatste Huis is de enige direct beschikbare mogelijkheid voor nieuwe (gebouwde) functies. Daar is een pand gesloopt waar een gelijke oppervlakte aan bebouwing voor terug kan komen. Voor andere opties, zoals bij Pantar of zelfs de Tuinparken is medewerking of zelfs initiatief vanuit deze partijen nodig.

Activiteiten en events gericht natuurbeleving

Om de bekendheid van De Bretten te vergroten en de natuurbeleving van De Bretten te bevorderen onder verschillende doelgroepen blijft de gemeente in samenwerking met partners activiteiten en events organiseren in het gebied. In 2025 wordt op initiatief van omwonenden voor het eerst Avondvierdaagse De Bretten georganiseerd. Ook komt er een Sloterdijk Community Run in het kader van Amsterdam 750 jaar. De hardloopwedstrijd is er om de sociale binding te bevorderen voor de (nieuwe) inwoners van Sloterdijk en hen kennis te laten maken met Sportpark Spieringhorn, De Bretten en Rhonepark. De gemeente onderzoekt of het mogelijk is om activiteiten samen met partners een meer structureel karakter te geven, zodat programmering op de lange termijn ook beter geborgd is.

Waterrecreatie

De Bretten is een waterrijk natuurgebied met natte natuur en historische waterelementen. Waterrecreatie zou daarom heel goed passen bij het gebied. Een eerste verkenning heeft echter uitgewezen dat opties hiervoor niet realistisch zijn.

Eén van de ideeën was om de historische Haarlemmer(trek)vaart uit 1631 in ere te herstellen en in te zetten als vaart voor kleine vaarrecreatie en oeverrecreatie. Er zijn echter kostbare obstakels om dat te kunnen bereiken. Zo is er een hoeveelheid dammen en lage bruggen die de doorvaart belemmeren. Ook moet er een 20 cm peilverschil tussen het water van Waterschap Rijnland en dat van Amstel, Gooi en Vechtstreken worden overbrugd. Er is een knelpunt dat de vaart doodloopt bij Halfweg en of er een verbinding met de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder voor meerwaarde zou zorgen. Een laatste knelpunt voor het functioneren van waterrecreatie op en aan de Haarlemmervaart is de verkeersdrukte en het brede profiel van de Haarlemmerweg (N200).

Het verkeerslawaai en de uitstoot van schadelijke stoffen zorgt voor een slechte verblijfskwaliteit op de aan de Haarlemmervaart. Hierdoor is waterrecreatie aan de zuidkant van De Bretten niet aantrekkelijk. Daarom valt het idee van waterrecreatie in de Haarlemmervaart af.

Op het water binnen natuurgebied De Bretten zelf is waterrecreatie ongewenst. Dit is te verstorend voor de natuur. Ook hengelsport zou binnen De Bretten niet moeten worden toegestaan omwille van de kwaliteit en uitstraling van de natuur. Dit idee vervalt daarom ook.

Tot slot was er nog het idee om waterrecreatie in de Groote Braak te realiseren in combinatie met de ontwikkeling van het kavel van het Laatste Huis. Dit is lastig realiseerbaar, omdat het meer eigendom is van bewoners van Halfweg en er daar tot nu toe geen draagvlak is voor dit idee. In de verkenning van het Laatste Huis zal nog onderzocht worden of hierin toch nog niets mogelijk is.

Afscheid logo

We nemen afscheid van het logo dat was bedacht voor De Bretten. De merkenstrategie van de gemeente voorziet niet in eigen logo's voor natuur- of andere gebieden. Dit kader was in het participatieproces met het LabGreen onvoldoende meegenomen. Hoewel de gemeente op dit moment de *branding* en het stadsmerk evalueert, ligt het niet in de lijn der verwachting dat dit kader binnen afzienbare tijd zal veranderen. Als eigenaar van De Bretten voeren we in communicatie over De Bretten het logo van de gemeente.

Brettenlogo

4 Betere vindbaarheid en aansluitingen in- en naar het gebied

De vindbaarheid en aansluitingen in en naar De Bretten zijn niet ideaal. De Bretten wordt omringd door grote wegen zoals de Haarlemmerweg en Seineweg. Van bewoners horen we dat dit een belemmerende factor is om naar het gebied toe te gaan. Ook wordt het gebied doorkruist door het spoor en deelt de Australiëhavenweg het gebied in tweeën. Door wegbewijzering van routes te verbeteren en routes in en naar het gebied beter op elkaar aan te laten sluiten wordt het gebied toegankelijker. Het gebied is vooral bekend als route op weg naar huis of werk, maar fietsers weten vaak niet dat je in het gebied ook kan genieten van de bijzondere natuur. Duidelijke entrees met informatie kunnen hieraan bijdragen. Herkenningspunten aan de randen helpen voorbijgangers ook om iets van het bijzondere karakter van het gebied te laten zien. Betere vindbaarheid en aansluitingen in- en naar het gebied kan bereikt worden door:

- Betere fiets- en wandelroutes in en naar het gebied
- Betere wayfinding in- en naar het gebied
- Uitnodigende entreegebieden
- Betere oversteekplekken naar de Bretten
- Meer herkenningspunten in het gebied

Spoor door De Bretten (foto Edwin van Eis)

4.1 Fase I: 2022 - 2026

Entreeborden

Uit het LabGreen en onderzoek onder bewoners van Geuzenveld bleek ook de behoefte aan een duidelijke markering bij de entrees van De Bretten. Er is daarom gekozen om entreeborden te plaatsen, want ze geven bezoekers het gevoel dat ze een natuurgebied ingaan. Op de entreeborden is een plattegrond te zien van De Bretten, zodat bezoekers beter hun weg kunnen vinden in het gebied. Ook is er informatie over de bijzondere natuur in De Bretten te lezen. De bezoekersregels zijn te lezen, omdat het belangrijk is dat bezoekers respectvol omgaan met de natuur. De entreeborden zijn in dezelfde stijl opgemaakt als de borden bij de Tuinen van West om de herkenbaarheid van dit type borden te vergroten. Deze stijl, ontworpen door bureau Mijksenaar, wordt ook op andere locaties in Nieuw-West en bij de gemeentelijke directie Sport en Bos gebruikt. Bij alle vijf de entrees (Seineweg, Australiëhavenweg, Theemsweg, Daveren en Halfweg) plaatsen we een entreebord in mei / juni 2025.

Brettenletters

In De Bretten bij de entree Daveren zijn de Brettenletters als object geplaatst. Doel hiervan is om hiermee het gebied bekender te maken en ook nieuwsgierigheid naar het gebied op te wekken. De letters zijn in dezelfde stijl ontworpen als de I Amsterdam letters en sluiten hier mooi bij aan. Aanvankelijk was het idee om de letters aan de Haarlemmervaart- of weg te plaatsen, maar dit kon niet omdat het automobilisten te veel zou afleiden van de weg. Daarom zijn de letters tijdelijk bij Daveren geplaatst. Het idee is om de letters te verplaatsen naar de parkeerplaats Australiëhavenweg als deze opnieuw wordt ingericht, omdat hier een duidelijke entreelocatie wordt gerealiseerd. Dit is de enige locatie met parkeerplekken specifiek voor de Bretten én de locatie ligt het dichtste bij een woonbuurt (Geuzenveld). De letters kunnen prachtig deze entree markeren en de aandacht naar het recreatiegebied trekken. Je kan hier goed bij het object komen en ermee op de foto, wat leuk is om te doen en wat de bekendheid van het gebied verder vergroot. Hierbij zijn de letters ook nog goed zichtbaar vanaf de Haarlemmerweg vanaf de Australiëhevenweg en als je Geuzenveld uitkomt, zonder de verkeersveiligheid in gevaar te brengen. Alleen het logo komt niet terug, omdat dit niet past binnen de merkenstrategie van de gemeente Amsterdam.

Brettenletters in De Bretten

Struinpaden, vlonderverbindingen en trekpondjes

In De Bretten is een netwerk van struinpaden aanwezig. Via de struinpaden kan het gebied op een leuke manier ontdekt worden. Er zijn twee verbindingen gemaakt om het netwerk te versterken. In 2025 worden twee vlonderverbindingen (brug zonder leuning) over het water gemaakt om wandelroutes te verbinden met de Theemsweg en Daveren. Ook komt er een trekpondje om De Lange Bretten beter bereikbaar te maken. Verder worden de bestaande struinpaden opgeknapt om ze toegankelijker te maken. De paden worden gemarkeerd met een paaltje, zodat vanaf elke entree wandelrondjes van 1 á 2 km, 4 á 5 km en 1 rondje van 10 km die langs alle entrees gaat mogelijk worden en wandelaars makkelijk hun route kunnen vinden. Tot slot wordt in het vrije struingebied van De Lange Bretten een pad toegevoegd, zodat mensen daar over het pad lopen in plaats van door het hele gebied. Daarmee wordt de natuur beschermd. Twee gebieden met struinpaden zijn gesloten tijdens het broedseizoen en dat zijn De Lange Bretten en het gebied waar de geiten grazen. Alle nieuwe en bestaande struinpaden, vlonderverbindingen en pondjes zijn te zien op bijgaande kaart.

Struinpad (links) en trekpondje (rechts) in De Bretten

Fietsoversteek Seineweg

Om van het Brettenpad in Sportpark Spieringhorn de weg te kunnen vervolgen op het Brettenpad naar De Bretten moeten fietsers oversteken over de Seineweg. De fietsoversteek met verkeerslichten ligt bij het verkeerskruispunt van de Haarlemmerweg, waardoor fietsers een stukje moeten omfietsen. Fietsers doen dit niet altijd, waardoor een onveilige verkeersituatie ontstaat. Daarom wordt een directe fietsoversteek met verkeerslichten gerealiseerd. Hierdoor wordt het makkelijker en veiliger om over te steken voor fietsers. Zo wordt ook het Brettenpad als doorgaande recreatieve fietsroute tussen het Westerpark en Spaarnwoude verbeterd. De fietsoversteek aan de Haarlemmerweg wordt opgeheven. Ook wordt de deklaag van de fietspaden aan weerszijden van de Seineweg vervangen (zie locatie 12 op bijgaande kaart). De werkzaamheden starten naar verwachting in september 2025 en duren enkele maanden.

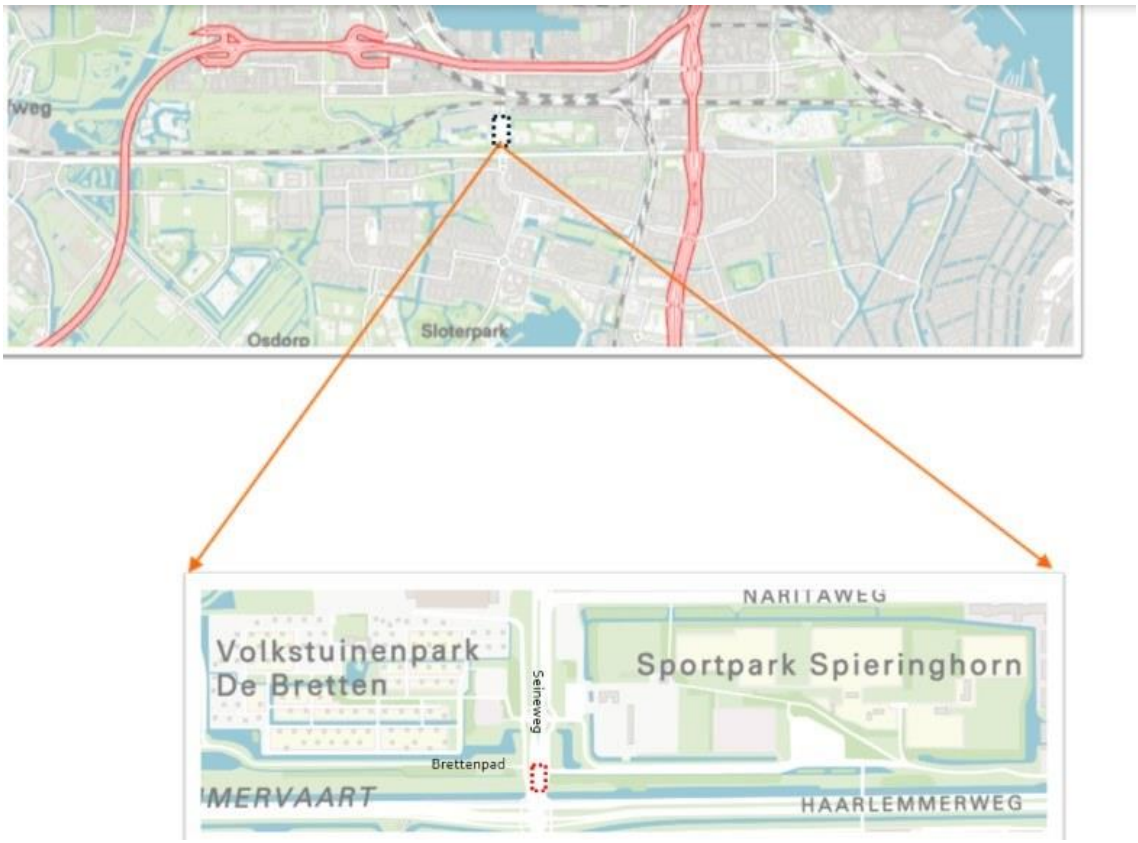

Projectgebied nieuwe fietsoversteek Seineweg.

4.2 Fase II: 2026 - 2030

Borden

Op dit moment bevinden zich nog allerlei ander type borden in het gebied voor informatie of bewegwijzering. Deze borden worden opgeschoond. Mogelijk al in 2025. Daarnaast is het nodig om de bewegwijzering te vernieuwen, zodat bezoekers beter hun weg weten te vinden in het gebied. Ook onderzoeken we of er bebording kan komen buiten De Bretten om bezoekers te helpen hun weg tevinden naar De Bretten.

Huidige borden in De Bretten

Fietsverbinding Australiëhavenweg

Het idee is om de fietsverbinding op de Australiëhavenweg te verbeteren door een dubbelzijdig fietspad aan de oostkant te realiseren en de fietsoversteek te verplaatsen richting het noorden op de Australiëhavenweg. Op dit moment ligt er aan de Westkant van de Australiëhavenweg een dubbelzijdig fietspad, waar zich onveilige verkeerssituaties voordoen. Het fietspad aan de westkant wordt vanaf de fietsoversteek overbodig en omgezet naar een voetpad. Hiermee wordt de fietsverbinding langs de Australiëhavenweg veiliger (zie locatie 12 op bijgaande kaart).

Vernieuwing Brettenpad

Het Brettenpad in De Bretten is aan vernieuwing toe. Delen van het pad zijn toe aan groot onderhoud, vanwege wortelopdruk en een versleten wegdek. Het idee is om niet alleen deze delen te vernieuwen, maar het hele Brettenpad vanaf de Seineweg tot aan Daveren. De huidige breedte van het fietspad van 2,80 meter voldoet niet aan de huidige standaarden, waardoor fietsers elkaar lastig kunnen passeren. Daar komt bij dat voetgangers vaak ook over het fietspad lopen. Dit komt onder andere doordat het naastgelegen wandelpad slecht van het fietspad te onderscheiden is. Ook wijkt het voetpad op een aantal plekken af van het fietspad en loopt het achter struiken langs. Niet alle voetgangers vinden die route prettig en kiezen ervoor om via het fietspad te lopen. Het gevolg hiervan is dat er conflicten en onveilige situaties ontstaan en er ergernis is tussen fietsers en voetgangers.

Om de situatie te verbeteren is het voorstel om het pad te verbreden van 2,80 naar ongeveer 4 meter breed. Het pad dat vanaf de Seineweg De Bretten ingaat heeft al die breedte en dat wordt als het ware doorgetrokken in de rest van het gebied. Een deel van dit pad wordt dan fietspad en een deel wandelpad. Het fietspad behoudt zijn zwarte kleur, zoals dat op meer recreatieve routes wordt toegepast. Daarnaast is het van belang om het onderscheid tussen het voet- en fietspad

duidelijk te maken. Hiervoor worden de opties op een rij gezet. De uitwijkende voetpaden worden evengoed als 'ommetje' behouden, voor wie liever even in rust door het groen het Brettenpad wil volgen zonder fietsers. De wens om het profiel van het Brettenpad niet te veel te verbeden is er ook om de huidige bloemen- en kruidenmengsel langs het pad zoveel mogelijk te behouden. De groene stippen die het Brettenpad markeren als fietslint van het Westerpark tot Halfweg komen bij de vernieuwing weer terug.

Brettenpad (foto Edwin van Eis)

Herinrichting parkeerterrein Australiëhavenweg

Er liggen kansen om het parkeerterrein aan de Australiëhavenweg (één van de entrees van De Bretten) te verbeteren (zie locatie 13 op bijgaande kaart). De gecombineerde in- en uitrit voor autoverkeer is niet veilig genoeg. Bovendien is dit een geschikte plek om een herkenbare entree voor het natuurgebied te realiseren. Het is namelijk het enige parkeerterrein voor De Bretten. Het idee is om de toegangsweg voor autoverkeer te verplaatsen naar de oostzijde en de uitrit te houden op de huidige locatie. Het parkeerterrein behoudt hetzelfde aantal parkeerplaatsen van 14. Het idee is om aan de oostzijde een entreepleintje te maken. Hier komen parkeerplekken voor fietsen, bankjes, prullenbakken, bomen en een entreebord. Zo kunnen bezoekers er ook even blijven en zitten. Een stuk of twee bomen moeten weggehaald worden en op een andere plek worden terug gepland, zodat er ruimte komt voor de nieuwe inrit en het pleintje. Daarnaast worden nog extra bomen gepland op het pleintje en langs de Australiëhavenweg. Als blikvanger worden de Bretten letters geplaatst, zodat de entree ook duidelijk zichtbaar is vanaf de Haarlemmerweg, de Australiëhavenweg en zelfs Geuzeveld. De letters staan zo aan het pleintje dat men erbij kan poseren voor foto's en video's. Het geitenpaadje vanaf de zuidwestkant richting

het voetpad naar de speeltuin wordt geformaliseerd met een voetpad. Het kunstwerk met de grote keien in een roestbruin stalen frame moet voor de herinrichting naar verwachting worden verplaatst. Het Brettenteam gaat hierover in gesprek met de kunstenaar.

Op dit moment is er overlast van zwerfvuil en vuilstort op het parkeerterrein. De tijd zal moeten uitwijzen of de verbetering van het parkeerterrein ook dit probleem zal verminderen. In het algemeen is het zo dat een schone omgeving minder snel uitnodigt tot vervuilend gedrag.

Paden in De Bretten (foto Edwin van Eis)

Bloemenlinten

Langs de noordkant van De Bretten loopt een doorgaande fietsroute langs en op de Verlegde Rijnlandse Hoogwaterkering, een primaire dijk. De bermen langs deze doorgaande fietsroute zijn saai ingericht, met hoofdzakelijk gras. Het idee is om hier als blikvanger een bloemenlint met inheemse bloemen en kruiden te realiseren. Dat sluit aan bij het beeld van de bermen langs het Brettenpad in De Bretten, met een rijke variatie aan bloemen en kruiden. Ook wordt gekeken of er nog andere geschikte locaties zijn voor bloemenlinten langs routes in- en naar het gebied.

Uitkijkpunt op de Verlegde Rijnlandse Hoogwaterkering

Op de dijk aan de noordkant van De Bretten is ter hoogte van het detailhandelsgebied Sierenborch en het tijdelijke ingerichte pionierspark Sierenborch een hoge zitbank bedacht als uitkijkpunt (zie

ook bijgaande kaart). Het biedt uitzicht over het rietland van de noordoostelijke kamer van de Breten. Tegelijk is het een markant object dat de aandacht vestigt op het natuurrecreatiegebied. Vlak naast de uitkijkbank komt een struinpadverbinding De Bretten in, via een vlonderbrug over de sloot aan de voet van de dijk.

Aansluiting omgeving Seineweg

De Seineweg vormt een barrière voor bezoekers om naar De Bretten te gaan. Voor de (toekomstige) inwoners van Sloterdijk zou een betere verbinding met de De Naritaweg de verbinding met De Bretten versterken. Een fietsoversteek in het verlengde van de De Naritaweg draagt hieraan bij. Ook zijn er kansen om wandel- en fietsroutes tussen het Rhonepark, Spieringhorn en De Bretten beter op elkaar aan te laten sluiten. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld hardlooprondjes door deze groene gebieden beter gefaciliteerd worden. Ook ligt er kans om een fietsverbinding te realiseren die nog ontbreekt aan de westkant van de Seineweg tussen de ventweg en de Theemsweg. Echter, deze opgave heeft nu niet de prioriteit binnen de gemeente, maar wellicht bieden zich in de toekomst kansen aan om de aansluitingen te versterken.

Brug GO Bretten

De Brug GO Bretten is een brug voor fietsers en voetgangers tussen De Bretten en Tuinen van West (zie locatie 14 op bijgaande kaart). De brug gaat over drie barrières: de spoorlijn Amsterdam-Haarlem, de Haarlemmervaart en de Haarlemmerweg. De brug zorgt ervoor dat De Bretten wordt verbonden naar het volgende groengebied aan de westkant van de stad en vice versa. Dat is op verschillende groottes van groot belang voor recreatie, sportieve beweging en de volksgezondheid. De grootte van de stad (en mogelijk de regio), omdat het een ontbrekende schakel vormt voor fiets- en wandelroutes door aaneensluitende groengebieden rond de stad. Maar ook voor bewoners van de aangrenzende woongebieden in Nieuw-West, Sloterdijk en Halfweg omdat het een mooi fiets- of wandelrondje via deze twee groengebieden aan de rand van de woongebieden mogelijk maakt. Maar ook voor de beleving en bezoek aan zowel De Bretten als de Tuinen van West heeft de brug veel meerwaarde, omdat in de huidige situatie beide gebieden een einde vormen (rand van Amsterdam). Je gaat erin, kan niet verder en moet dan voor je gevoel weer terug. De gebieden hebben meer aantrekkingskracht als je erin kan en je van daaruit weer verder kan. De kosten voor de brug zijn aanzienlijk. Vooralsnog is er geen grote prioriteit om hierin te investeren. De brug is wel opgenomen in het stedelijk Mobiliteitsplan als ontbrekende schakel in het recreatieve routenetwerk rond de stad, en ook voor de buitengebieden van Nieuw-West.

Beter benutten parkeerplekken

Vanuit het LabGreen was het idee ontstaan om te onderzoeken of de parkeerterreinen en plekken in en rondom De Bretten geschikt zijn voor een combinatie van gebruik. Zo was er het voorstel om te onderzoeken of parkeerfuncties gecombineerd kunnen worden met andere functies zoals elektrisch opladen, fietsparkeren, fietsdelen, zonne-energie en ruimte voor water. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat er weinig animo van partijen in de buurt is om hier actief iets mee te doen. Daarnaast is De Bretten momenteel geen druk bezocht gebied. Daarom is er op dit moment geen urgente vraag naar bijvoorbeeld elektrisch laden en zonne-energie op de parkeerplaatsen.

5 Bijlage: kaart projecten Bretten

